

Jelle Johannes Bruinsma,

Brievenbesteller

De hoofdpersoon van dit verhaal werd op 15 oktober 1888 geboren in Arum. Hij kwam uit een boerengezin waaruit 2 oudere broers naar Amerika waren geëmigreerd om daar een bestaan op te bouwen. Ook Jelle was van plan zijn broers te volgen, maar het lot beschikte anders.

Jelle werd op 1 augustus 1910 tijdelijk aangesteld als postbode te Woudsend. Hij was nog vrijgezel en kwam in de kost bij Rienk en Gerritje Posthumus-Dijkstra, de smid en zijn vrouw, die naast het postkantoor woonden (thans fam. L. Rijnja). Het was in dit kosthuis dat hij zijn toekomstige vrouw ontmoette, waardoor alle emigratieplannen verdampten. Alida Dijkstra, die op 3 juni 1891 in Harich was geboren, logeerde wel eens bij haar zuster Gerritje in Woudsend en kennelijk ontstond er al gauw iets moois tussen Alida en haar zuster's kostganger. De foto van de 5 stelletjes die we hier laten zien staan zal misschien

uit die tijd dateren; het linker paartje is Jelle en Alida.

Op 25 mei 1914 trouwden zij in Balk en gingen wonen aan de Midstraat te Woudsend in het pand waar later Kobus Finema woonde. Jelle bleef postbode en kreeg een vaste aanstelling, terwijl in de woning aan de Midstraat een winkel in boeken en papier werd begonnen. In het dorp werd geklaagd over de dubbelfunctie van Jelle, want officieel mocht hij “van Den Haag” geen ander beroep naast dat van postbode uitoefenen. De oplossing was simpel,

de winkel kwam op naam te staan van zijn vrouw Alida Bruinsma-Dijkstra, die in de praktijk ook de winkel dreef, al zal haar man vast wel een handje hebben meegeholpen. Maar formeel was er niets meer aan de hand.

Over zijn werk als postbode is mij eigenlijk niets bekend, maar dat zal ongetwijfeld naar genoegen zijn geweest want in 1935 werd zijn 25-jarig jubileum gevierd. Wel bestaat er gelukkig een foto waarop Jelle in zijn tenue is te zien. Voor het in 1910 gebouwde nieuwe postkantoor van Woudsend staat links de beheerder van het kantoor, Jan Rusticus, in het midden postbode Wielsma en rechts postbode Bruinsma. Wat zag een brievenbesteller er in die tijd nog imponerend uit, je zou bijna aan politicagenten denken.

In 1916, om precies te zijn op 12 april, werd het echtpaar Bruinsma verblijd met de geboorte van dochter Holly. Vijf jaar later werd een zoontje

Johannes geboren dat slechts 10 maanden leefde en in 1923 kwam er wederom een zontje dat toen weer de naam Johannes kreeg en wel in leven bleef. We tonen hier het gezin zoals dat er in 1925 uitzag. Kijkt u eens naar de hoge en vast wel knellende boord van het overhemd van vader Bruinsma, niet voor niets werd dat een “vader moordenaar” genoemd. Je bleef er wel keurig rechtop van zitten.

Het gezin was inmiddels van de Midstraat verhuisd naar de Nieuwe Aanleg (nu de woning van mevrouw van der Wey, Op 'e Romte). Dit allereerste pand dat aan die straat door aannemer Tjitte de Vries werd gebouwd, dateert van 1906. In januari 1919 verkocht de toenmalig eigenaar, D.A. Leentjes, zijn winkelhuizinge onderhands aan de heer J. Bruinsma, postbode en boekhandelaar alhier, aldus de Nieuwe Sneeker Courant van 15 januari. In de kleine tuin stonden twee lindebomen die door de Bruinsma's Theunis en Johannes werden genoemd, waarschijnlijk omdat deze bomen door deze beide zoons van de aannemer waren geplant. In latere jaren is het pand verbouwd en werd de

fraaie dakkapel vervangen door een simpele, recht-toe-rechtaan constructie. Hoe stijlvol het woon/winkelhuis er rond 1930 uitzag kunnen we zien op de foto met Jelle Bruinsma en zijn zontje Johannes ervoor. Op het uithangbordje staat “Sigaren, Sigaretten, Tabak”, terwijl het geëmailleerde bordje schuin daaronder aan de muur de tekst “Chr. Bijbelgenootschap, Bijbels, Hier verkrijgbaar” vermeldt.

Behalve de zojuist genoemde artikelen werden kantoorbenodigdheden, lesboeken, schrijfpapier, drakenpapier (een soort perkamentpapier waarvan vliegers werden gemaakt) e.d. verkocht. Ook ansichtkaarten,

wenskaarten en postzegels behoorden tot het assortiment, terwijl er later ook fototoestellen en filmrolletjes bij kwamen.

De winkel ging op doorde-weekse dagen om 8 uur dicht maar het kwam veel voor dat een late klant nog even achterom kwam voor een dringende aanschaf. 's Zaterdagsavonds was de zaak tot 10 uur open maar tot half 11 kwamen er nog “jongfeinten” even sigaretten halen. Daarna was de sluiting onherroepelijk want het was de hoogste tijd om de koksmatten in de winkel uit te kloppen en te vervangen door een pluchen looper voor de zondag. Op maandagochtend kwamen uiteraard de koksmatten weer terug.

In de pakjes sigaretten zaten in die tijd dikwijls plaatjes van filmsterren of zijden vlinders. Daar ging het de “jongfeinten” uiteraard niet om en dus mocht Holly die plaatjes en vlinders hebben, waarmee zij haar kamertje versierde.

Huisarts Van Biema was gewoon elke dag een pakje sigaretten te halen. Kennelijk als gevolg van een productiefout

kreeg hij eens een pakje waar maar 19½ sigaret inzat. Hij beklagde zich daar heftig over en was pas tevreden gesteld toen hij een nieuw pakje had gekregen.

Boekhandel Bruinsma heeft niet alleen veel prentbriefkaarten van Woudsend verkocht, maar ook allerlei fantasie- en wenskaarten, met name voor Kerst en Nieuwjaar. In de winkel stonden twee toonbanken, waarvan er eentje vaak door klanten werd gebruikt om de kaarten ter plekke te schrijven. Op een keer was het zo druk met schrijvende klanten dat Yke van Kampen maar even in de voorkamer moest komen om aan de grote tafel met een nieuw fraai pluchen kleed haar kaarten te schrijven. Nou schrijft het op een pluchen ondergrond niet echt lekker en misschien zat ze ook niet goed aan de hoge tafel, in ieder geval slaagde Yke erin om de inktpot om te stoten en het nieuwe kleed in één keer te bederven. Mevrouw Bruinsma zal wel even lelijk gekeken hebben, maar echt uitvaren tegen een klant was natuurlijk uit den boze.

Jelle Bruinsma kwam uit een niet-godsdienstig milieu, terwijl zijn vrouw juist wel erg religieus was. Hij was een altijd vriendelijke en vrolijke man die op feesten graag voordrachten ten beste gaf. Hij nam volop deel aan het dorpsleven en was lid van Dorpsbelangen, Begravenisvereniging De Laatste Eer en de Oranjevereniging. Als er weer een volksfeest in Woudsend was geweest, hingen kort daarna de door een ingehuurde fotograaf gemaakte foto's in de etalage van Bruinsma's Boekhandel.

Daarvan laat ik u twee voorbeelden zien: De muziekvereniging De Stânfries met een geschreven nummer 3 en een wagen voor de optocht bij de start bij de zuivelfabriek met opgeplakt nummer 12.

Op de laatste foto staat het stempel van M. Mandemaker, Fotografie, Balk en deze is gemaakt bij het 25-jarig bestaan van Dorpsbelangen, derhalve in 1930. Zulke foto's hingen een tijdje in de etalage om de dorpelingen de kans te geven deze te bestellen.

Alida Bruinsma-Dijkstra was een heel knappe vrouw, serieus, maar in haar kleding ook heel

modieus. Zij was het ook die de winkel bestierde en de klanten te woord stond. Haar man deed meer de administratie en de inkoop. Dochter Holly herinnert zich dat haar moeder dol was op de liederen van Johannes de Heer. Toen deze dichter van o.m. "Er ruist langs de wolken" overleed, brak haar moeder in tranen uit.

Jelle Bruinsma was bevriend met Jille Westerhof, Douwe Hessels de Jong en Thomas Wiegersma. Dit illustere Woudsender gezelschap maakte in de zomer van 1933 op de fiets een vakantietochtje naar Duitsland, een soort reisje langs de Rijn.

Op een der foto's zet Thomas een magnum fles champagne aan de lippen, terwijl Douwe het glas van Jille volschenkt en Jelle de staart van de ezel vasthoudt. Het was ongetwijfeld een zeer geslaagd weekje voor deze doorgaans hardwerkende middenstanders. Het was prachtig zonnig weer geweest en Jelle Bruinsma kwam thuis met een vuurrood verbrande schedel, want tijdens de vakantie had hij natuurlijk niet zijn gebruikelijke dienstpet gedragen.

We moeten het verhaal over Jelle Bruinsma afronden. Daarom citeren wij nu het kerkblad van de Hervormde Gemeente van Woudsend dat in 1946 meldde: "In het ziekenhuis te Sneek overleed op 8 September Jelle Bruinsma. Hem, die lang ons de post bezorgde, kende ieder. Hij is nog geen 58 jaar geworden. Zijn operatie scheen goed gelukt. Des te meer verbijsterde het plotseling bericht van zijn heengaan. Hoe hadden wij met zijn vrouw en hem zelf op zijn terugkeer thuis te Woudsend gehoopt. Nochtans is God, die anders beschikte, Hoorder der gebeden enz. enz."

De weduwe zette de zaak nog tot 1951 voort en bedankte op 1 juli 1951 de ingezetenen van Woudsend en omstreken voor het in haar en wijlen haar man betoonde vertrouwen, hetwelk zij meer dan 37 jaar mochten genieten. Mevrouw Alida Bruinsma-Dijkstra had het woon/winkelhuis aan Poppe Reijenga verkocht en verhuisde zelf naar Bussum. Zij is op 23 juli 1985 overleden.

Gelukkig voor ons kunnen we daarvan nog een beetje meegenieten want op 19 juli 1933 stapten zij een fotostudio binnen en lieten daar een aantal feestelijke opnamen van hen maken en die wil ik u graag laten zien.